

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH020057
NAZWA
OBSZARU Masyw Chełmca

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH020057	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Masyw Chełmca

1.4. Data opracowania 2006-01	1.5. Data aktualizacji 2025-01
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2007-03
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2009-02
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2023-10
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 11 września 2023 r. w spr. soo Masyw Chełmca (PLH020057)

Wyjaśnienia:	Powiększenie - 10.2009 r. Zmniejszenie pow - 11.2019 r.
--------------	---

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna
16.2078

Szerokość geograficzna
50.7857

2.2. Powierzchnia [ha]:

1419.41

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL51

Dolnośląskie

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

[Powrót](#)

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
6230			0.23		G	D			
6510			164.26		G	B	C	B	B
8220			0.99		G	C	C	B	C
8230			0.18		G	C	C	C	C
9110			194.44		G	B	C	A	B
9130			16.91		G	A	C	A	B
9180			20.26		G	A	B	B	B
91E0			46.89		G	B	C	B	C

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze					Ocena obszaru				
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
M	1308	Barbastella barbastellus			r					DD	C	B	C	B
M	1308	Barbastella barbastellus			w					DD	C	B	C	B
M	1323	Myotis bechsteinii			r	1	5	i		M	C	B	C	B
M	1318	Myotis dasycneme			w	5	10	i		M	C	B	C	B
M	1324	Myotis myotis			w	20	30	i		M	C	B	C	B
M	1324	Myotis myotis			r					DD	C	B	C	B

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N19	40.78
N17	15.47
N10	6.16
N16	8.52
N23	0.01
N12	29.06
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar Natura 2000 Masyw Chełmca obejmuje górę Chełmiec oraz przylegające do niej mniejsze wzniesienia. Szczytowe partie Masywu Chełmca w większości porośnięte są dobrze i doskonale zachowanymi zbiorowiskami lasów liściastych. Złożem geologicznym są porfiry podlegające procesom wietrzenia i tworzące na stokach północnych rumowiska porośnięte lasami jaworowymi i bukowymi. Na północnym stoku Chełmca Małego tworzą się wsiężki umożliwiające wykształcenie się żyznej buczyny. Jaworzyna wykształciła się i zachowała na najbardziej stromym północnym i północno-wschodnim stoku Chełmca. Jest to miejsce gniazdowania i żerowania wielu gatunków ptaków i nietoperzy. Na północ od kopuły Chełmca znajduje się kompleks łągów podgórskich z dobrze zachowanym runem i rozciągających się na dużej powierzchni nad siecią drobnych strumieni. Tereny otaczające masyw są płaskie lub lekko nachylone i przekształcone w tereny rolnicze – w większości łąki. Jest to miejsce gniazdowania dla takich gatunków jak przepiórka (*Coturnix coturnix*), derkacz (*Crex crex*), srokosz (*Lanius excubitor*), strumieniówka (*Locustella fluviatilis*) oraz żerowiskowym dla gatunków gniazdujących w lasach Masywu Chełmca - takich jak trzmielojad (*Pernis apivorus*), puchacz (*Bubo bubo*), kruk (*Corvus corax*), siniak (*Columba oenas*), jastrząb (*Accipiter gentilis*), krogulec (*Accipiter nisus*). Wobec różnorodności materiału geologicznego obszaru, efekty erozji są różne w różnych miejscach. Mniej lub więcej rozległe spłaszczenia o różnym wzniesieniu nad poziom morza ścinają warstwy o krańcowo różnym stopniu odporności. To powoduje, że mimo niezbyt wielkiego wyniesienia nad poziom morza, wysokości względne są znaczne, a stoki mają duże nachylenie. W obszarze brak jest zbiorników wodnych i dużych rzek. Natomiast dość dużo jest bezimiennych potoków, z których część niesie wody jedynie wiosną, wysychając w okresie lata. W północnej części Masywu Chełmca - przy dzielnicy Szczawna-Zdroju - Konradowie- znajdują się sztolnie będące miejscem zimowania rzadkich gatunków nietoperzy. Obszar stanowi ważną ostoję bioróżnorodności w silnie zmienionych przez przemysł i urbanizację rejonów Wałbrzycha - obejmuje teren przylegający do zabudowy trzech miast – Wałbrzycha, Szczawna-Zdroju i Boguszowa Gorc oraz wsi Lubomin.

4.2. Jakość i znaczenie

Siedliska przyrodnicze:

6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)

W obszarze zidentyfikowano jeden płat o bardzo małej powierzchni (0,23 ha) na południu obszaru, w górnych partach niewielkiego wzniesienia. Jest to fragment łąk świeżych, który nawiązuje składem i strukturą do muraw bliźniczkowych jednak niewystarczająco, aby zakwalifikować je jako typowo wykształcone siedlisko 6230. Teren nie jest użytkowany pastwiskowo, zachodzi na nim naturalna sukcesja. Obszar nie ma znaczenia dla ochrony tego siedliska.

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Łąki koszone i w dobrym stanie zachowania występują na północy, zachodzie i w mniejszym stopniu na południu Obszaru. Są to przeważnie dość niewielkie powierzchnie, rozdzielone dodatkowo miedzami, zadrzewieniami i drogami polnymi. Część łąk jest nieużytkowana rolniczo. Na tych powierzchniach rosną już niewielkie krzewy i młode drzewa, ale jeszcze w niewielkim zagęszczeniu i przywrócenie użytkowania byłoby możliwe. Bardzo duża powierzchnia łąk na stoku o niewielkim nachyleniu, z cechami murawy ciepłolubnej (rośnie tam np. cieciora pstra *Coronilla varia*) występuje przy samej północnej granicy obszaru, przy wsi Struga. Łąki bliżej granicy lasu, porozdzielane pasami zadrzewień są z kolei bardziej wilgotne. Łąki przy zachodniej granicy obszaru z obfitym występowaniem ostrożeń dwubarwnego *Cirsium helenioides* występują na podłożu dość wilgotnym i miejscami swoim składem gatunkowym nawiązują do wilgotnych łąk ze związku *Calthion*. Na ocenę ogólną B świadcząca o dużej randze obszaru dla zachowania łąk, składają się duża reprezentatywność siedliska (oceniona na B) oraz dobry stan zachowania (B).

8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*

Choć na stokach Masywu Chełmca występują niewielkie wychodnie skalne, nie można ich zaliczyć do siedliska (są pozbawione roślinności i o niewielkiej powierzchni). Jedyne rozpoznane stanowiska są pochodzenia antropogenicznego i występują w obrębie nieczynnej trasy kolei, w miejscach, gdzie przebiega

ona w wykopach. Występuje tu zanokcica zielona *Asplenium viride* (z kategorią EN na Czerwonej Liście Roślin Naczyniowych Ginących i Zagrożonych Dolnego Śląska). Na stanowisku położonym na północy obszaru po jednej stronie wykopu występuje odmiana cieniolutna siedliska z dużym udziałem paprotki zwyczajnej *Polypodium vulgare*, a po drugiej, bardziej nasłonecznionej odmiana światłolubna z gatunkami ciepłolubnymi. Stanowisko to jest zarastane przez krzewy i drzewa. Niewielka powierzchnia (ocena C) i stosunkowo mało gatunków charakterystycznych dla siedliska oraz niewielkie ich zagęszczenie (reprezentatywność oceniono na C) decyduje o nadaniu oceny ogólnej C.

8230 Pionierskie murawy na skałach krzemianowych (*Arabidopsidion thalianae*)

W obszarze znajduje się jedno bardzo cenne przyrodniczo stanowisko składające się z kilku płatów położonych niedaleko siebie na powierzchniach skały wystającej z płytkiej gleby na wzgórzu przy Lubominie na północy obszaru. Stok jest porośnięty przez nawiązującą do murawy kserotermicznej łąkę świeżą. Wychodnie skał krzemianowych są porośnięte przez takie gatunki jak: rozchodnik ostry *Sedum acre*, rozchodnik sześciorzędowy *Sedum sexangulare*, kostrzewa owcza *Festuca ovina*, rozchodnik wielki *Sedum maximum*, rojownik pospolity *Jovibarba sobolifera*. Jedynym zidentyfikowanym zagrożeniem jest sukcesja naturalna łąk i w konsekwencji zacienienie muraw na skałach krzemianowych. Niewielka powierzchnia (ocena C) i stosunkowo mało gatunków charakterystycznych dla siedliska oraz niewielkie ich zagęszczenie (reprezentatywność oceniono na C) decyduje o nadaniu oceny ogólnej C.

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*)

Ze względu na kwaśny odczyn podłoża, jest to siedlisko zajmujące największą powierzchnię w obszarze – 194,44 ha. Praktycznie cały Masyw Chełmca, z wyjątkiem miejsc najbardziej stromych i wilgotnych, jest terenem potencjalnego występowania kwaśnych buczyn. Dużą część masywu, podobnie jak całe Sudety, porastają sztuczne drzewostany świerkowe. W tych najstarszych następuje naturalna przebudowa, ponieważ w podszycie dominuje buk. W granicach obszaru siedlisko jest bardzo zróżnicowane pod względem stanu zachowania. Występują tu zarówno drzewostany młode, jednowiekowe, jak i bardziej zróżnicowane wiekowo, ale ze znacznym udziałem świerka. Z kolei na północnych oraz wschodnich stokach Chełmca zachowały się duże powierzchnie kwaśnych buczyn ze starymi, dziuplastymi drzewami oraz dużą ilością martwego drewna. Doskonały stan zachowania (ocena A), duża powierzchnia (ocena B) oraz obecność powierzchni buczyn wykształconych wzorcowo decyduje o nadaniu oceny ogólnej B – dobra.

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

Żyzna buczyna w Masywie Chełmca występuje w miejscach, gdzie gleba na stokach jest bardziej wilgotna. Runo jest dzięki temu bogate i oprócz przytulii wonnej *Galium odoratum* występują tu takie gatunki jak lilia złotogłów *Lilium martagon* czy wawrzynek wilczczyko *Daphne mezereum*. Największa i w najlepszym stanie zachowania jest żyzna buczyna na Chełmcu Małym, gdzie znajdują się wysięki zapewniające duże nawilżenie podłoża. W runie masowo występuje tu czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*, a także żywiec dziewięciolistny *Dentaria enneaphylos*. Duża odległość od szlaków turystycznych zabezpiecza przed zdeptaniem runa i pozyskiwaniem roślin. Pozostawiono tu również dużo wielkogabarytowego martwego drewna, dlatego stan zachowania siedliska ocenia się wysoko (A - doskonały). Powierzchnia siedliska w obszarze jest stosunkowo niewielka, ale wzorcowe wykształcenie siedliska, w szczególności runa z licznymi gatunkami charakterystycznymi, dobry stan zachowania oceniony na A oraz perspektywa utrzymania się takiego stanu decyduje o nadaniu wysokiej oceny ogólnej B.

*9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*)

W obszarze zachowały się duże powierzchnie jaworzyn miesięcznicowych ocenionych na B, wśród nich również wykształconych wzorcowo. Znajdują się na północnych i północno-wschodnich stokach Chełmca, które są najbardziej strome, z obecnym rumoszem oraz silnie działającymi procesami erozyjnymi. Sprzyja im chłodny i wilgotny mikroklimat o charakterze klimatu górskiego. Runo jest bogate, wielopiętrowe. Łanowo występuje miesięcznica trwała *Lunaria rediviva* – gatunek charakterystyczny zespołu dlatego też reprezentatywność siedliska oceniono doskonale (A). Składnikiem niepożądanym jest niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*, którego eliminacja jest praktycznie niemożliwa. Wzorcowe

wykształcenie siedliska, w szczególności runa z licznymi gatunkami charakterystycznymi, decyduje o nadaniu wysokiej oceny ogólnej B.

*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe

Zbiorowiskiem występującym w obszarze jest w większości pogórski łąg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum*. Siedlisko występuje przy wysiękach oraz wąskich pasach wzdłuż niewielkich cieków na północy obszaru. Największa powierzchnia łągów występuje po obu stronach trasy kolei i stanowi północną część zwartego kompleksu leśnego Masywu Chełmca. Jest to mozaika łągów w różnym stanie zachowania, częściowo młodych, spontanicznie powstałych na terenach porolnych, również fragmentów z nasadzoną świerkiem oraz gęsto nasadzoną olszą czarną. Jest to jednak bardzo cenna część obszaru, z bogatym runem i dużą ilością martwego drewna (występują tu takie gatunki chronione jak śnieżyca wiosenna *Leucoium vernum*, zimowit jesienny *Colchicum autumnale* i przyłaszczka pospolita *Hepatica nobilis*). Występowanie licznych gatunków charakterystycznych, w kilku przypadkach duża powierzchnia pojedynczych płatów decydują o nadaniu ocen B dla parametrów reprezentatywność, pomimo nie wykształconego wzorcowo drzewostanu, jednak ze względu na niewielką powierzchnię względną została nadana ocena ogólna C.

Gatunki zwierząt

Obszar jest bardzo istotny dla zachowania gatunków nietoperzy, zarówno w lecie, jak i podczas hibernacji. Jest tak ze względu na sieć korytarzy nieczynnych kopalni i sztolni oplatających obszar, z których największa i najbardziej dostępna jest sztolnia Gustaw. Jest to miejsce hibernacji wielu gatunków nietoperzy. Ponadto w lasach Masywu Chełmca oraz na łąkach otaczających masyw ma miejsce łągu i żerowiska szereg gatunków ptaków. Są to gatunki waloryzujące obszar i świadczące o wysokiej jakości siedlisk. Dlatego też obszar ten jest również chroniony w ramach Obszar Specjalnej Ochrony PLB020010 Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie.

1308 Mopek *Barbastella barbastellus*

Stan zachowania gatunku w Obszarze jest trudny do oceny ze względu na niewystarczającą ilość danych. Podczas prac terenowych odłowiono jednak 1 karmiącą samicę oraz w kilku miejscach zarejestrowane żerujące lub przelatujące osobniki. Jednego zimującego osobnika obserwowano po raz pierwszy w 2011 r. w sztolni Gustaw.

1318 Nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme*

Sztolnia Gustaw w Obszarze jest jednym z nielicznych zimowisk tego gatunku na Dolnym Śląsku. Podczas pierwszej kontroli w/w obiektu, mającej miejsce zimą, stwierdzono tutaj zimowanie 3 nocków łydkowłosych. W następnych latach liczba zimujących osobników tego gatunku utrzymywała się na niskim, ale stałym poziomie, pomiędzy 1 a 3 osobnikami (w tym 3 osobniki w 2012 r.). Stan zimowiska oceniono na niezadowalający, ze względu ograniczone możliwości zabezpieczenia zimowiska przed niepokojeniem. Podczas prac terenowych w kilku miejscach zarejestrowane żerujące lub przelatujące nocki łydkowłose, jednak nie odłowiono żadnego osobnika.

1323 Nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*

Nocek Bechsteina jest gatunkiem ciepłolubnym i leśnym, zajmującym kryjówki głównie w dziuplach drzew. Gatunek ten zaliczany jest do skrajnie osiadłych, nie odbywa dalekich wędrówek. Podczas prac terenowych w kilku miejscach zarejestrowane żerujące lub przelatujące osobniki.

1324 Nocek duży *Myotis myotis*

Nocki duże zimują w sztolni Gustaw, gdzie ich liczebność w latach 2007-2012 wahała się od 17 do 28 osobników (28 os. w 2012 r.). W szybie Tytus znajdującym się w polu górniczym byłej kopalni David w

Wałbrzychu, obserwowano sporadycznie pojedyncze osobniki. Wydaje się, że zimująca populacja nocka utrzymuje się na stałym poziomie i z tego względu stan jej zachowania oceniono na właściwy. Stan zimowiska oceniono jednak na niezadowolający ze względu ograniczone możliwości zabezpieczenia zimowiska przed niepokojeniem. Stan zachowania letniej populacji gatunku w Obszarze jest trudny do oceny ze względu na niewystarczającą ilość danych. Podczas prac terenowych w kilku miejscach zarejestrowane żerujące lub przelatujące osobniki oraz odłowiono kilka dorosłych samców tego gatunku.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	A03.03		i
H	G01.04		i
H	G01		i
M	K02		i
M	J03.01		i
M	G02.10		i
M	D01		i
M	D01.02		i
L	I01		i
L	G05.04		i
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	A03.02		i
H	B02.06		i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ	[%]	
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Bobrowicz G. 2005. Rośliny i Grzyby. W: Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego. Miasto Boguszów-Gorce. Opracowanie Tekstowe - Rośliny, Grzyby i Zwierzęta .Tom I. Fulica – Jankowski Wojciech, Wrocław.2. Dziuba C., Furmankiewicz J., Jankowski W., Rudy M. 2007. Ocena wpływu na siedliska i gatunki Natura 2000 inwestycji pn. „Zadanie inwestycyjne: Zagospodarowanie na cele rekreacyjne północno-wschodniego stoku góry Chełmiec w Szczawnie Zdroju. Obiekt: Ośrodek Narciarsko-Rekreacyjny Chełmiec – Szczawno Zdrój”. „Fulica” Jankowski Wojciech, Wrocław. 3. Dziuba C. – informacja ustna.4. Furmankiewicz J. 2005. Nietoperze. W: Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego. Gmina Stare Bogaczowice. Opracowanie tekstowe. Rośliny, grzyby, zwierzęta oraz zieleń wysoka – parki podworskie, cmentarze i aleje. Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”, Legnica.5. Furmankiewicz J., Gottfried I. 2009. Ekspertyza chiropterologiczna dla określenia przyrodniczych uwarunkowań lokalizacji elektrowni wiatrowych w województwie dolnośląskim. Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu, Wrocław.6. Kącki Z.(red.) 2003. Zagrożone Gatunki Flory Naczyniowej Dolnego Śląska. Instytut Biologii Roślin, Uniwersytet Wrocławski, PTPP „proNatura”, Wrocław.7. Łupicki D. 2007. Inwentaryzacja chiropterologiczna. Nadleśnictwo Wałbrzych. 8. Marszał-Jagacka J., Pielech R. 2005. Rośliny i Grzyby. W: Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego. Miasto Wałbrzych. Opracowanie Tekstowe - Rośliny, Grzyby i Zwierzęta .Tom I. Fulica – Jankowski Wojciech, Wrocław.9. Matuszkiewicz J.M. 2001. Zespoły leśne Polski. PWN. Warszawa.10. Matuszkiewicz W. 2002. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. PWN, Warszawa.11. Narkiewicz C. 2006. Rośliny i Grzyby. W: Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego. Gmina Stare Bogaczowice. Opracowanie tekstowe. Rośliny, grzyby, zwierzęta oraz zieleń wysoka – parki podworskie, cmentarze i aleje. Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja”, Legnica.12. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Wałbrzych na okres od 1 stycznia 2009r. do 31 grudnia 2018 r.Program ochrony przyrody.13. Rudy M.2006.Charakterystyka geobotaniczna Masywu Chełmca praca magisterska w Zakładzie Bioróżnorodności i Ochrony Szaty Roślinnej Uniwersytetu Wrocławskiego14. Rudy M.2006.Charakterystyka geobotaniczna Masywu Chełmca praca magisterska w Zakładzie Bioróżnorodności i Ochrony Szaty Roślinnej Uniwersytetu Wrocławskiego15. Schmuck A. 1948 Klimat regionu Wałbrzyskiego. Acta Meteorologica Climatologica Universitatis Wratislaviensis.16. Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim. Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu. Wrocław 2009.17. Szczepankiewicz S. 1954. Morfologia Sudetów Wałbrzyskich. Prace Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego seria B. Nr 65, Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Wrocław.18. Szczęśniak E. 2005. Rośliny i Grzyby. W: Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego. Miasto Szczawno Zdrój. Opracowanie Tekstowe - Rośliny, Grzyby i Zwierzęta .Tom I. Fulica – Jankowski Wojciech, Wrocław.19. Szkudlarek R., Gottfried T., Dudek I. 2005. Inwentaryzacja przyrodnicza województwa dolnośląskiego. Miasto Szczawno Zdrój. Tom I. Fulica – Jankowski Wojciech, Wrocław.20. Wasiak P. – informacja ustna21. URS Polska Sp. z o. o. na zlecenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Plan zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Masyw Chełmca PLH020057, 2012-2013.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	65.95				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Kopuły Chełmca	*	65.95

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

[Powrót](#)

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu
Adres:	Polska Al. Jana Matejki 6 50-333 Wrocław
Adres e-mail:	sekretariat@rdos.wroclaw.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒ Tak	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 8 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Masyw Chełmca PLH020057 Link: https://edzienniki.duw.pl/legalact/2014/1892/
	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 czerwca 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Masyw Chełmca PLH020057 Link: https://edzienniki.duw.pl/legalact/2016/2724/
☐ Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐ Nie	

6.3. Środki ochrony (opcjonalne)

W obrębie obszaru Natura 2000 w miejscach lokalizacji siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony zaplanowane są działania z zakresu ochrony czynnej związane z modyfikacją metod gospodarowania w zakresie gospodarki leśnej i przeciwdziałaniem sukcesji wtórnej. Poza ochroną czynną plan zadań ochronnych wskazuje na potrzebę podjęcia działań monitoringowych i uzupełniających wiedzę na temat wybranych przedmiotów ochrony.

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH020057

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

Tak Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--

